

5.6.1. Kuipplanten

Historisch beeld

Kuipplanten zijn niet-winterharde planten die in potten en kuipen gekweekt worden, in de zomerperiode in de tuin staan en vorstvrij overwinteren.

Doel van het onderhoud

- In stand houden van de historische kuipplantencollectie in orangerie en serre.

Het onderhoud van kuipplanten is soortspecifiek. Hieronder wordt slechts een algemene omschrijving van de te verrichte handelingen gegeven. Goed onderhouden van kuipplanten, met name onderhoud van citrusbomen, is werk voor een vakspecialist (zie ook Bijlage 5).

Materieel en werkwijze

- ~ Behandel kuipplanten zorgvuldig, zodat de plant en de kuip niet beschadigen.
- ~ Transporteer de planten zorgvuldig, liefst rechtop.

Uitvoerende werkzaamheden

Overwintering

- ~ Plaats voor overwintering de kuipplanten in oktober/november in een lichte, koele maar vorstvrije, geventileerde overwinteringsruimte. Bladverliezende soorten zoals Fuchsia's en Brugmansia's kunnen ook in een donkere ruimte overwinteren.
- ~ Probeer de groei te beperken, omdat kuipplanten een winterrust nodig hebben. Hou hiervoor de temperatuur laag, afhankelijk van de soort en ras van net vorstvrij tot 15 °C. Beperk de watergift: geef niet meer water dan wat ter compensatie voor bladverdamping nodig is.
- ~ Vanaf maart kan het nodig zijn om te intensieve zoninstraling in het voorjaar te beperken door middel van schermen en de temperatuur te reguleren door voldoende ventilatie.

Snoei

- ~ Snoei de kuipplanten bij het naar binnen brengen. De snoeiwijze is soortafhankelijk. Snoei sommige soorten zoals Fuchsia's en Brugmansia's zeer sterk. Andere, met name wintergroene soorten worden niet of nauwelijks gesnoeid.
- ~ Pas in de zomerperiode, als dit nodig is voor de vorm, een correctiesnoei toe.

Verpotten

- ~ Verpot/verkuip kuipplanten met enige regelmaat. Bij jonge opgroeiende planten en bij snelle groeiers is dit jaarlijks nodig. Bij oude palmen, citrus-, olijf- en laurierbomen eens per 3 tot 5 jaar.
- ~ Het juiste type potsubstraat is soortafhankelijk. De meeste soorten hebben een voedselrijke maar goed gedraineerde luchtige potgrond nodig waar ook lichte klei of leem doorheen zit. Producten om de grond een luchtige structuur te geven zijn perliet, grof zand en gebakken kleikorrels.
- ~ Verpotten wordt meestal gedaan vóór het naar buiten brengen van de kuipplanten. Pas de kuipgrootte aan aan de maat van de plant en de groeisnelheid.
- ~ Gebruik bij verpotten steeds een iets grotere maat pot, waarin de kluit weer wat kan uitgroeien.
- ~ Verplant oude grote kuipplanten in dezelfde kuipmaat.
- ~ Verwijder een deel van het substraat uit de kluit en snoei eventueel de wortels iets in. Verwijder oude dode wortels.
- ~ Breng onder in de pot een goede drainagelaag aan en zorg voor goede bodemgaten.
- ~ Net verpotte planten zijn extra gevoelig en hebben vaker water nodig. Direct buiten in de zon plaatsen is vaak schadelijk.

Zomerstandplaats

- ~ Breng kuipplanten in mei naar buiten en zet deze op een beschutte standplaats afhankelijk van de soort in de zon of in de (half)schaduw.
- ~ Let op kans op zonverbranding in de eerste dagen na buitenzetten. Gebruik indien nodig schermdoek of vlies of andere tijdelijke beschermingsconstructie of plaats de planten eerst op een beschaduwde plek.

Water en bemesting

- ~ Geef kuipplanten buiten regelmatig water en periodiek ook een bemesting met vloeibare mest of met een langzaam vrijkomende korrelmeststof (Osmocote) in de potgrond. De samenstelling van de meststof is soortafhankelijk.
- ~ Geef kuipplanten in de winter uitsluitend zo veel water als nodig is om verdamping en uitdroging te compenseren.

Ziekten en plagen

- ~ Controleer kuipplanten wekelijks op aantastingen door schimmels en schadelijke insecten, met name in de winterperiode.
- ~ Verwijder steeds zo veel mogelijk afgevallen blad. Hierin kan zich veel luis en spint bevinden.
- ~ Vroeg uitlopende kuipplanten zijn in de kas extra gevoelig voor spint, luis en schimmels. Waar noodzakelijk worden, bij voorkeur milieuvriendelijke, gewasbeschermingsmiddelen ingezet.

Aandachtspunten

- ~ *Zie ook 3.3.1.*
- ~ *Hoge temperatuur en te hoge luchtvochtigheid tijdens de overwintering stimuleert het uitlopen en bevordert ziekten en plagen. Voorkom dit door een goede ventilatie.*
- ~ *Regelmatigheid van onderhoud, watergift, bemesting en snoei verlengt de levensduur van kuipplanten aanzienlijk.*

5.6.2. Beplanting tuinvazen

Historisch beeld

Tuinvazen zijn ornamenten die in het zomerseizoen beplant kunnen worden met een boeketachtige compositie van eenjarigen en/of kuipplanten.

Doel van het onderhoud

- In stand houden van de historisch compositie en traditie.

Materieel en werkwijze

- ~ Voer alle werkzaamheden zorgvuldig uit, zodat de tuinvaas niet beschadigd raakt.
- ~ Oude historische tuinvazen van natuursteen zoals marmer zijn ongeschikt om te beplanten. Door de humuszuren worden deze in ernstige vorm aangetast.

Uitvoerende werkzaamheden

Aanplant

- ~ Voorzie tuinvazen in het voorjaar van een drainagelaag van grind of oude potscherven met daarop verse potaarde. Controleer de waterafvoer.
- ~ De vazen worden meestal beplant met een combinatie van vaak sterk overhangende eenjarigen/perkplanten, zoals Pelargonium, Lobelia, Helichrysum, soms met een kuipplant in het midden zoals een Cordyline of Phormium.

Water en bemesting

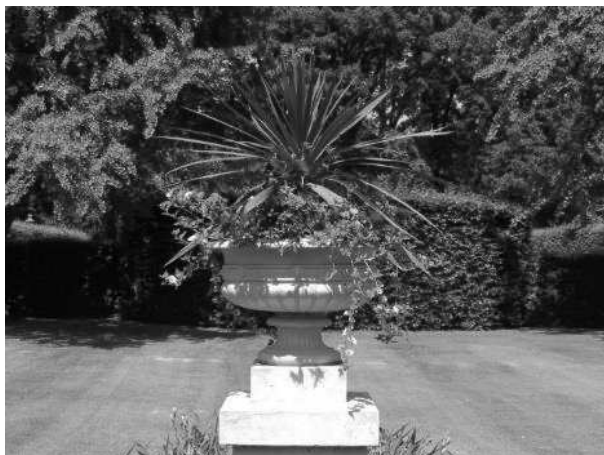
- ~ Geef beplante tuinvazen regelmatig water.
- ~ Geef periodiek een bemesting met vloeibare mest of met een langzaam vrijkomende korrelmeststof (Osmocote) in de potgrond.

Herfstwerkzaamheden

- ~ Verwijder in de herfst de beplanting en de potgrond.
- ~ Maak de tuinvaas schoon.
- ~ Pot kuipplanten op en plaats deze in de oranjerie ter overwintering.
- ~ Plaats de tuinvaas eventueel in een winterberging of neem andere maatregelen zoals inkisten, als dat nodig is voor een veilige overwintering.

Aandachtspunten

- ~ Zie 3.3.1.

Traditioneel opgeplante tuinvazen komen we nog maar op enkele buitenplaatsen tegen. Het onderhoud, opmaak, bemesten en watergeven vraagt veel tijd.